

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

28. Quae sint argumenta eorum, qui continuo vera putant esse, quae rei in torturis confessi sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

D V B I V M X X V I I I .

*Qua sint argumenta eorum, qui continuo
vera putant esse, quæ rei in Torturis
confessi sunt?*

RESPONDEO, Ita passim inconcusse
putantur esse vera, quæ in torturis
rei contra se, & alios confessi sunt, vt im-
possibile videatur, ab ea reprehensione
vnquam imperitum vulgus diducere:
quod tamen non ita miror, vt miror,
doctissimos Scriptores omnem pene
molem doctrine suæ, quam de Sagarum
negotiis orbi proposuerunt, & orbis
amplexus videtur, huic vni fundamen-
to tam fallaci imposuisse. Videamus igitur,
quibus fere argumentis moueantur,
& iis respondeamus.

ARGVMENTVM I. Graue peccatum est
contra se, in causa mortis mentiri, aut
faltem contra proximum: non igitur
credibile est, id reos esse facturos.

RESP. Debile mihi semper, hoc eo-
rum argumentum est visum: nam in-
primis negant optimi Theologi morta-
le esse, si quis ad euitanda graua tor-
menta

continuo vera putant, quæ rei in tortura confessi? 199
menta sibi ipsi falsum crimen imponat,
propter quod morte plectendus sit.
Ratio; quia dominus suæ famæ est, nec
mentitur perniciose, cum non tenea-
tur tantis tormentis, quæ ipsi sunt mor-
te grauiora, vitam conseruare: vnde nec
postea tenetur reuocare, cum non re-
tractando nemini faciat iniuriam. Vide
Lessium, & quos citat lib. 2. de Iust. & Iur.
cap. 11. dub. 7. n. 41.

Deinde probabile etiam est quod ha-
bet Petrus Nauarra, lib. 2. cap. 3. num. 251.
Syluester in summa verbo detractio, q. 3.
Si quis magna vi tormentorum aliis fal-
sum crimē imponat, non peccare mor-
taliter; saltem vbi spes esset postea re-
uocandi. Ratio; nam sola talis confes-
sio inefficax est ad procedendum, ac
per se non potest iure obesse denuncia-
to, modo tamen postea non ratificetur,
sed potius, vt debet, retractetur, de quo
infra, dub. 30. num. 17. Denique vero, e-
sto sit peccatum mortale mentiri con-
tra se & alios, ac certo sciat qui torque-
tur, fore vt si proximum falso denun-
ciet, is ex hoc præcise condemnetur,

200 Dub. XXVIII. *Quæ sint argumenta eorum, qui*
nec futurum vt vnquam mendacium
suum efficaciter retractare possit; quid
tum postea? an ideo quantumuis tor-
queatur non mentietur? cōcedam qui-
dem quod aliqui factē omnibus primū
viribus dolori se opponunt, ne cum tan-
to peccato mentiantur, sed tandem ta-
men dabant manus, ac cum nominare
complices aliquas cogentur, quas ne-
sciunt, primum quidem, vt minus no-
ceant, nominabūt iam ante exustas, aut
diffamatas & captas, tum deinde si vltē-
rius intendatur pœnæ, etiam alias qual-
cunque; grauissime potius peccare, quā
grauissime pati sustinentes: nam scilicet
tā homines nos reformidamus peccare,
vt nullis adeo tormentis ad id adigi pos-
simus? Mirari soleo cum hæc audio, &
maxime ab iis, qui etiam nulla coactio-
ne in quæuis scelera sponte ruunt. Itaq;
nō modo credimus, sed indies videmus
& scimus, grauissima passim scelera cō-
mitti, rapinas, furta, falsa testimonia, la-
trocinia, homicidia, adulteria, oppres-
siones pauperum, vastationes prouin-
ciarum, & infinita similia, etiam cum ad
hæc

continuo vera putant, quæ rei in torturis confessi? 201
hæc nemo cogit: & credere non possu-
mus, committi quoque homicidas de-
nunciations, cum sunt, qui ad eas co-
gant intolerabilibus tormentis? Debile
igitur hoc argumētum est: Obiter vero
hic annotare placet, quam lepide hic
cōsequenter mentiri soleant, qui semel
tormentis victi mentiri cōtra se cepere:
nam ubi deinde ab equuleo dimissi sūt,
quicquid voles affirmabunt, ne non sibi
constare videantur: si roges, cur non ci-
tius sint fassi, vt doloribus occurrerent?
dicent nescire se, id scire tamen quod
loqui nequiuerint: si roges, an igitur
dæmon eis linguam obstrinxerit? dicēt
quod obstrinxerit; si, an eum viderint,
aut astiterit, dicent quod viderint, quod
astiterit, & similia complura, quæ rogare
libuerit: nam sic mūdus sibi ludos quæ-
rit. Atque interim capitalium rerum
vindices, nugas has credunt, & mire se
confirmant. Ego vero simplicitatem
hanc ridere soleo. Mira hic exempla
narrari possent, nisi obstinassem char-
tas non implere sine fructu. Rationibus
pugnare malo quam narratiunculis.

O

5

AR

ARGUMENTVM II. Ni vera habeantur quæ in tortura dicta sunt, iam omnia pene iudicia vacillant.

RESP. Esto, vacillent, non ego hoc negare venio, sed est ipsum id scilicet quod metuo, quodq; D. Augustinus, tanto ingenio ac consideratione vir, verbis ante citatis, ait *esse plangendum, rigandumq; si fieri posset, fontibus lachrymarum.* Neque enim de nihilo est, quod non fontem aliquem vnum, sed fontes postulet lachrymarum: vt quid obsecro his tantis vndis est opus, si iudicia sibi constant, & reorum confessiones? Itaq; quod vir tantus lachrymarum fontibus prosequendum putabat, id nos ne apprehendimus quidem: excusatiores futuri, si & raro, & moderate, & non futilibus ex causis in quoslibet indistincte sæuiremus.

ARGUMENTVM III. Experientia conuincit, quæ in tortura dicuntur esse vera, quia congruunt circumstantiæ: vt V. G. dicit Sempronia in tormentis se ante tres menses maleficio necasse vaccam Titij, item ante annos duos infan-
tem

tem Gracchi, & familia: examinant igitur Iudices &prehendunt vere ante tres menses vaccam Titij corruisse, vere etiam ante biennium infantem Gracchi contabuisse, &c. quid hic clarius, quam ipsissimam veritatem in tormentis esse dictam? sic autem plerumq; contingit; vera igitur sunt, quæ in tortura dicuntur. Ita vulgus, imo non vulgus, sed ipsimet adeo multi periti Iudices, Inquisitores, Consiliarij Principum, quos sæpe audiui, & attonitus hæsi, cum non ludicre & disputandi causa, vt primum ego suspicabar, sed serio, & ex animi sententia plane inde se conuincerent tanquam infallibili probatione, confessionem Sempronix necessario esse veram debuisse. Sed

RESP. Ingens inaduertentia est, putare hinc id firmiter probari & sibi satisfacere: nam ecce sic res habet: non ignorabat Sempronia, quod toti pago, atque etiam pueris constabat, illo atq; illo tēpore eam vaccam esse mortuam, eum puerum contabuisse, ac familia quedam, quæ in pago contigerant: cum

igi-

204 Dub. XXVIII. *Quæ sint argumenta eorum, qui*
igitur vrgeret dolor ad aliqua maleficia
edicenda, tum ea quæ iam ante sciebat
esse facta, à se esse facta dicebat: Quid
hic est miri? Prudentissime quidem
Constitutio Criminalis Carolina Arti-
culo 60. notat, tum credendum esse
quæstionibus, si ea dicantur, *quæ nemo*
innocens dicere, ac scire potuerit; sed ob-
secro an hæc nemo innocens scire po-
tuit, quæ omnibus in pago nota erant?
Similiter dicendum, cum simpliciores
quidam, omnino reas esse quasdam ar-
guunt, quia narrauerint & sciuerint ea
omnia, quæ in conuentibus Sagarum
fiunt: nam quis hodie ea non ad nau-
seam audiuit? an non omnium plecten-
darum confessiones publice ad ban-
cum Iuris legi solent? vt mirer Iudicia-
les quoque personas ex his interdum
argumentari. Quare repeto argumen-
tum meum insolubile quod sæpe soleo:
si tam inopis Iudicij homines & tam pa-
rum perspicaces Iudiciis publicis, &
Principum Consiliis præsunt, quis ab-
soluat nos prudentissimo metu, ne pa-
rum sane innocentibus consultum sit,
vbi

continuo vera putant, quæ rei in torturis confessi? 203

vbi ad talium arbitrium res gerentur?
Et quid fiet, si imperitiæ se comitem
iungat impetus, & affectus? Quo sane
multos non carere, ipse deprehendes;
si lubeat: nam vbi paululum modo hæc
eis proposueris, & quæ afferre solent re-
futaueris, notabis eos excandescere; vt
mihi referunt qui experimentum sæ-
pius sumpserunt. Itaque & refutari vi-
dent sua, nec posse subsistere; & nihilo
minus procedunt tamen.

ARGVMENTVM IV. At saltem si Sem-
pronius accuset Gracchum, quod eum
V. G. viderit in saltu tali loco & tali die
cum tali persona & tali vestitu, &c. vel
quod ab eo didicerit tali loco, tempo-
re, &c. tum deinde postea captus Grac-
chus easdem omnes circumstantias de
se dicat, quas dixit alter; quis manibus
non tenet tunc, & comprehensam veri-
tatem habet?

RESP. Sane quidem: sed obsecro, vbi
id contigit? vbi tandem? cupio enim
scire. Diligenter inuestigo hactenus
sicubi exemplum reperiam, nec inue-
nio. Sciant Principes imponi sibi ab Of-
fi-

206 Dub. XXVIII. *Quæ sint argumenta eorum, quæ*
ficialibus, dum huiusmodi crepant quæ
falsissima sunt, aut vt mitius loquar, no-
uæ loquendi phrasæ. Quod si quando
in eorum protocollis similia contine-
rentur: sciant id euenisse, his sequenti-
bus modis:

1. Suggestione Quæstoris, de quo di-
xi supra dub. 20. qui iuxta confessionem
denuaciantis denunciatum dum tor-
quetur in eadem illa puncta, & circun-
stantias, si non casu incidat, quasi manu
tunc (vt ita loquar) & intento digito sci-
fcitando ducit: nam hanc per me & a-
lios ad id clam destinatos obseruauit ar-
cem esse doli, & caput artis.

2. Quod si Quæstor nil tale sugges-
sit; suggestit ante lictor, prout item ibi-
dem dixi dub. 20. rat. II. Vnde repetat
Lector, & sciat me, quæ dico, iuratis te-
stibus probare posse ita geri. Quod au-
tem de lictore dixi, idem dicendum de
custodibus carcerum, qui item captiuis
omnibus narrant quæ alij fassi sunt.

3. Si nec lictores nec custodes carce-
rum suggererunt, tum ita factum est:
emanauit à personis iudicialibus, quid
Sem-

Sempronia contra Gracchum effata sit, & ad Gracchum id relatam est. Iam enim & mihi his diebus à non vno narratur, quæ hi & isti Rei confessi sint, quas denunciarint; sed & ipsæ denunciatae, cum hæc de se audiunt, à me consilium petunt, an subsistant, an fugiant? quid mirum igitur si deinde captæ norunt in quibus accusatae sint?

4. Lepidum nuper accidit, vt in pago quodam aliqui torquerentur in domuncula quadam, vbi foris ad rimas pueri adiacerent, atque omnia audirent: quis tum ignorauit quid de se, atq; aliis torti denunciarint? quæ puncta, atque circumstantias adiecerint? Imo in multis locis fit idem.

5. Sunt & alij modi, per quos fit, vt cum accusantibus accusatae in nonnullis aliquando rebus congruant, quos ipsæ norunt dicere, & in particulari non possunt omnes hic adduci. Satis est hæc fieri, quæ dixi; vtinam ea Principes curent intelligere: qui id saltem hinc sat discunt, quid factum esse cogitare debeant, cum Inquisitores clamant denun-

208 Dub. XXVIII. *Quæ sint argumenta eorum, quæ*
nunciatas in eadem puncta & circum-
stantias in quibus accusatæ erant inci-
disse; nam vel falsum est, vel iis modis,
quos dixi, factum est.

Pro conclusione obiter infero quod
nuper accidit: Excurrit ad me mulier
honestæ ex pago suo consilij capiendi
& generaliter confitendi causa: ait se
denunciatam aliquoties, hæc & ista de se
dicta esse: fugere se nolle, sed redire;
quod & ego suasi, quia existimabam iu-
re capi non posse: præcipue autem an-
gebatur, ne si caperetur, tormentis vic-
ta mentiendo se damnaret: dixi ego;
non peccare mortaliter qui ita contra
se mentiretur: rediit igitur in pagum
suum sequenti die, & mox capitur, tor-
quetur, dolori cedit, optimeq; ad mor-
tem paratâ moritur. Ait deinde Inqui-
sitor Sacerdoti qui eam eduxerat, viro
docto, & religioso, quiq; penitus nocen-
tem ex indiciis ostendebat, eam adhuc
non fuisse condemnandam, nisi id v-
num punctum accessisset, quod ad me
ad duas, aut tres Leucas excurrisset;
nam hanc ille plane fugam fuisse con-
ten-

continuo vera putant, quæ rei in torturis confessi? 209
tendebat, ac proinde grauissimum in-
dicium culpæ: nec ad me scilicet mitti
poterat, vt, an ita esset, intelligeretur.
Ecce qui processus!

* Audi Lector: Est quod te moneam:
Hoc loco enim commode lecturus videris
APPENDICEM illam de Tortura, quæ infra
habetur in libelli huius fine.

D V B I V M XXIX.

*An tortura, cum adeo periculosa sit, ex vsti
tollī debeat?*

RESPONDEO, Docui supra in extir-
pandis ex agro Reipublicæ ziza-
niis ea plane remouenda esse, quæ mo-
rale & frequens periculum inuehant si-
mul euellendi tritici. Ita ratio natura-
lis, ita ipse legifer noster Christus, il-
liusq; verborum in Ecclesia Catholica
legitimi interpretes aiunt; vt negari
non possit.

Docui præterea torturas seu quæstio-
nes ita hodie administrari solere, vt re-
uera frequens & morale periculum ipsi

P

tri-